

Meligethes symphyti (Heer)

– en ny dansk glimverbøsse

(Coleoptera, Nitidulidae)

Jan Pedersen

Pedersen, J.: *Meligethes symphyti* (Heer) – a new Danish species of Nitidulidae (Coleoptera).

Ent. Meddr 58: 30-32. Copenhagen, Denmark, 1990. ISSN 0013-8851.

The nitidulid beetle *Meligethes symphyti* (Heer, 1841) is recorded from a few localities in South Zealand, Denmark in May 1988 and 1989. The habitat is moderately humid and lightly shadowed places with *Symphytum officinale*. The beetle is most frequent in the period immediately before the plants blossom. The male genitalia are illustrated.

Jan Pedersen, Næstvedvej 12, DK-4760 Vordingborg, Denmark.

Når skoven efter en lang vinter endelig er blevet grøn, længes vi efter at komme ud i den, og alle coleopterologer er spændte på, hvad den nye sæson vil bringe af gode fund.

Det trak også i mig den 15. maj 1988, og jeg besluttede mig for, som så mange gange før, at køre ud i Oreby Skov. Denne skov er, i hvert fald for coleopterologer, en yderst velkendt lokalitet, der rummer en masse gode biller.

Der blev ketsjet ret heftigt den dag, og det gav da også en del gode dyr, bl.a. *Cerambyx scopoli* Fuessly og *Laricobius erichsoni* Rosenh.

Blandt materialet var der 2 *Meligethes*, som blev ketsjet et eller andet sted i skovens østlige del, men som ikke havde tiltrukket sig særlig opmærksomhed i felten, idet de blot blev indsamlet for at få et fyldigt *Meligethes* materiale til samlingen.

Det var først, da jeg i vinteren 1989 besøgte Michael Hansen og havde medbragt disse (og andre ubestemte) *Meligethes*, at det blev klart, at de 2 nævnte glimverbøsser var noget særligt.

Først efter at have genitalpræpareret de 2 eksemplarer (1 ♂ 1 ♀) blev mistanken om en eventuel ny dansk art bekræftet. Begge viste sig at være den forventelige *Meligethes symphyti* (Heer). Dermed bringes antallet af

kendte danske *Meligethes* arter op på 29; arten er ikke kendt fra Sverige eller Norge.

Arten angives at være monophag på lægegulsukker, *Symphytum officinale* (Horion, 1960). Det undrede mig lidt, idet der i Oreby Skov højst står et par eksemplarer af denne plante hist og her. Uden for skoven står der derimod mange planter langs asfalten, men da jeg ikke havde ketsjet, banket eller i det hele taget samlet der, kunne det ikke være derfra dyrene stammede. Nu skulle det blive spændende at finde arten igen, men et par ture til Oreby Skov i 1988 gav intet resultat, og heller ikke langs asfalten uden for skoven var der succes.

Derimod havde jeg stærk mistanke om, at billen måtte kunne findes lige uden for Vordingborg, nemlig ved vejen op mod Rosenfelt gods. Her står der på en lang strækning bevoksning af kulsukker på begge sider af vejen. Og ganske rigtigt, den 12. maj 1989 fandt jeg den talrigt. Dyrene blev taget ved at banke planterne, idet kulsukker på grund af sin størrelse og stivhed er svær at ketsje i. På det tidspunkt var planterne endnu ikke i blomst, men bar store knopper. Findestedet ligger lige ud til vejen ved indgangen til Valdemarsskov. Det var ret tydeligt, at *M. symphyti* foretrak de planter, som stod nærmest

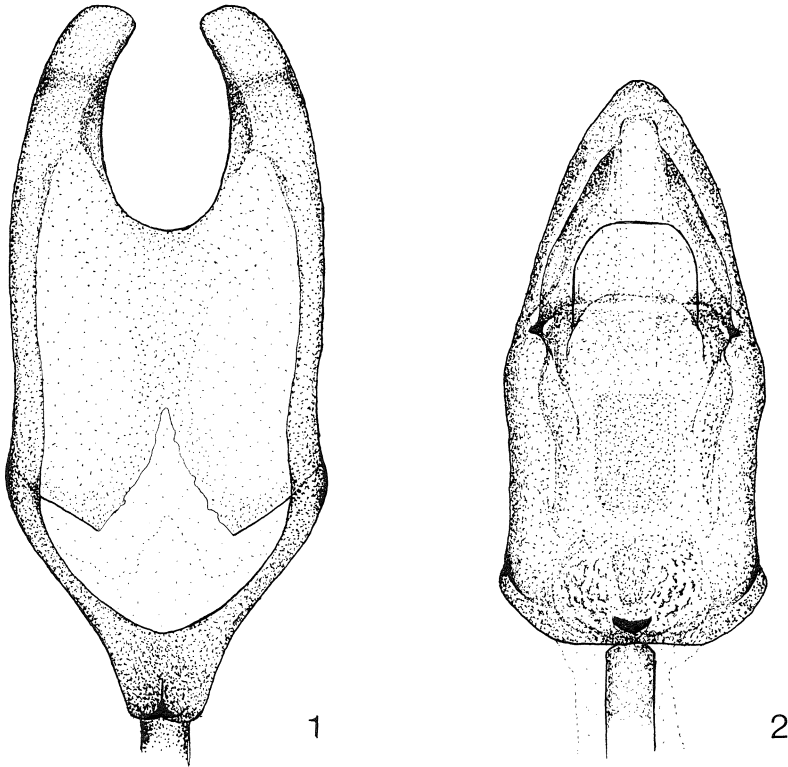

Fig. 1, 2. Paramer (1) og penis (2)
af *Meligethes symphyti* (Heer).

skoven, hvor der var delvis overskygget og ret fugtigt, fremfor de planter der stod på den anden side af vejen i direkte sol og mere udsat for vinden.

Dagen efter (13. maj 1989) var jeg igen på stedet, denne gang sammen med Michael Hansen, og vi genfandt arten, omend ikke så talrigt som dagen før. Det skyldtes muligvis, at vi var der tidligt på dagen, vejret var mere gråt, og det havde lige regnet. Da dyrene viste en stærk tilbøjelighed til at lade sig falde fra planterne, måtte man snige sig lydløst ind på disse og forsigtigt bøje hele planten ind over bankeskærmen, inden den fik dask af bankekæppen. Enkelte eksemplarer fandtes også siddende i blomstrende mælkebøtter.

Blot 10 dage efter, den 23. maj, var jeg endnu en gang på samme lokalitet, denne

gang sammen med Sigvald Kristensen, og på dette tidspunkt var alle blomsterne sprunget ud og billerne var næsten forsvundet. Trods ihærdig eftersøgning fandt vi kun 3 stk.

Foruden på de 2 nævnte lokaliteter findes billen også i Marienlyst Skov, hvor jeg den 15. maj sammen med Michael Hansen fandt den. Skoven ligger umiddelbart øst for Vordingborg og grænser op til Vintersbølle Skov. Her fandt vi arten knapt så talrig som ved Rosenfelt (Valdemarsskov), men under samme forhold som der: et lettere overskygget, ret fugtigt område med rimelig tæt bevoksning af endnu ikke blomstrende kulsukker. Både ved Rosenfelt og Marienlyst Skov blev arten fundet på planter sammen med *Meligethes aeneus* (F.) og enkelte *M. flavimanus* Steph., fra hvilke den allerede i felten let la-

der sig adskille; fra den første ved meget bredere form, fra den anden ved tydeligt blåligt metalskær.

Da arten allerede er medtaget som forventelig i »Danmarks Fauna« (Hansen, 1950:94), behøver den egentlig ikke nærmere omtale hvad artskarakterer angår. Dog kan det være til hjælp for bestemmelsen af genitalpræparere dyrene, da i hvert fald hannen let kendes på den dybt indskårne paramer (Fig. 1). Indskæringen når næsten til midten af parameren, hvis spidser er uden tydelig behåring. Penis (Fig. 2) er lang og temmelig parallelsidet i lidt mere end inderste halvdel, derefter noget tilsmalnet mod spidsen, selve spidsen afrundet.

Meligethes symphyti er almindelig i Mel-

lemeuropa og var ikke tidligere fundet nord for Lübeck (Tyskland) og Yorkshire (England) (Horion, 1960).

En stor tak skal rettes til Michael Hansen for fremskaffelse af litteratur, for kommentarer til manuskriptet, samt for lån af tegneredskaber.

Litteratur

- Hansen, V., 1950. Biller xiii. Clavicornia, 1. del. – *Danmarks Fauna* 55: 278 pp.
- Horion, A., 1960. Clavicornia 1. (Sphaeritidae bis Phalacridae). – *Faunistik der Mitteleuropäischen Käfer* 7: viii + 346 pp.
- Silfverberg, H. (ed.), 1979. *Enumeratio Coleopterorum Fennoscandiae et Daniae*. vi + 79 pp. Helsinki.

Anmeldelse

Palm, Eivind: *Nordeuropas Prydvinger* (The Oecophoridae of Northern Europe) (Lepidoptera: Oecophoridae). 1989. 17,5 × 25 cm, 247 sider, 8 farvetavler med 197 eksemplarer, 213 tekst-figurer. Udbredelseskort for alle arter. Apollo Bøger, Lundbyvej 36, DK-5700 Svendborg. DKK 440,-.

Forfatteren, der igennem sine lepidopterologiske arbejder er kendt langt ud over Danmarks grænser, fremlægger her et omfattende værk over de i Nordeuropa (Danmark, Norge, Sverige, Finland, de nordlige dele af BRD og DDR og Nordpolen) forekommende 119 arter af familien Oecophoridae. Indledningsvis bliver der berettet om gruppens systematiske stilling inden for Gelechioidea. Så følger skildringen af de til artsadskillelsen vigtige diagnostiske kendetegn hos imagines (ribbenet, palpernes udseende, vingetegning, kønsorganer), angivelser over zoogeografiske aspekter, habitater, fænologi samt arternes økonomiske betydning og udbredelse i det pågældende område.

Bestemmelsestabeller leder til underfamilier, slægter og artsgrupper. I systematisk rækkefølge bliver derefter slægterne med de dertil hørende

arter gennemgået. Artsbeskrivelsen er i reglen kort, men angivelserne om udbredelse og bionomi, såsom habitat, flyvetid, larvernes optræden, foderplanter o.s.v., er detaljerede. Talrige illustrationer af sommerfluglene, palperne, hannernes og hunnernes kønsorganer samt habitatbilleder supplerer teksten. Meget imponerende er de til hver art hørende udbredelseskort med fundsteder, der er udarbejdet gennem udførlige litteratur- og samlingsstudier. Der findes tabeller over de forskellige kendetegn for arter, der i det ydre ligner hinanden meget og derfor er vanskelige at adskille. Også visse arters optræden i nabolande, som Belgien, Holland, de nordlige dele af BRD og DDR, bliver påvist.

For hver art bliver i slutningen af beskrivelsen givet et kort resume på engelsk.

På 8 farvetavler bliver de behandlede arter afbildet i en meget god kvalitet. En udførlig litteraturliste og et register afslutter værket.

P.g.a. den afbalancerede tekst i forbindelse med et rigt illustrationsmateriale formidler denne anbefalelsesværdige håndbog et omfattende kendskab til Oecophoridaerne. Uden tvivl finder dette værk anerkendelse hos alle lepidopterologer.

H.-J. Hannemann

(oversat fra tysk af Ursula Friis)